

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА ТА ДЕМОГРАФІЯ

УДК 351.84
JEL Classification: H55

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: СУТНІСТЬ, МОДЕЛІ, НАПРЯМИ

©2021 ДРИМАЛОВСЬКА Х. В., БАЛА Р. Д.

УДК 351.84
JEL Classification: H55

Дрималовська Х. В., Бала Р. Д.

Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями

Мета статті полягає у вивченні і аналізуванні вітчизняного та закордонного досвіду провадження соціальної політики (сутність поняття, основні моделі, напрями), оскільки вона виступає своєрідним важелем щодо визначення принципів, пріоритетів, напрямів розвитку соціальної сфери. У статті запропоновано визначення поняття «соціальна політика» на основі аналізування змістового наповнення досліджуваної категорії. Схематично подано державно-управлінський підхід до розуміння поняття «соціальна політика». Наведено пріоритетні напрями трансформації державної соціальної політики країн ЄС в умовах глобалізаційних викликів. На основі цих напрямів виокремлено основні принципи європейської соціальної політики: інклюзивність, гендерна рівність, цифровізація, підтримка розвитку молодіжної політики (зайнятість, освіченість), фінансова освіченість громадян. На прикладі Канади, Німеччини, Китаю, Австралії розглянуто особливості змін їх соціальної політики в умовах COVID-19 у межах таких напрямів: підтримка зайнятості, соціального захисту і безробітних; соціальна підтримка окремих соціальних груп населення; забезпечення розвитку бізнесу. Виокремлено основні заходи реалізації окреслених напрямів: створення фондів підтримки окремих соціальних груп населення; формування вигідних умов кредитування малого, середнього та великого бізнесу; фінансування програм різного спрямування (зайнятість, навчання, субсидювання заробітної плати). Наведено основні напрями вітчизняної соціальної політики в умовах COVID-19. Сформовано відповідні висновки щодо вітчизняного та закордонного досвіду реалізації соціальної політики. Подальші дослідження пов'язані із формуванням механізму ефективної реалізації соціальної політики.

Ключові слова: соціальна політика, соціальний захист, соціальні гарантії, соціальні права.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-178-184>

Рис.: 1. **Таб.:** 2. **Бібл.:** 13.

Дрималовська Христина Василівна – кандидат економічних наук, асистент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: khrystyna.v.drymalovska@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5880-6395>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2030735/khrystyna-drymalovska/>

Scopus Author ID: 57148406200

Бала Ростислав Дмитрович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: rostyslav.d.bala@lpnu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9081-7521>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2031943/>

UDC 351.84
JEL Classification: H55

Drymalovska K. V., Bala R. D. State Social Policy: Essence, Models, Directions

The article aims at analyzing domestic and foreign experience in social policy provision (the essence of the concept, its basic models and directions), as it acts as a kind of lever to determine the principles, priorities, directions of the social sphere development. The article suggests a new definition of the «social policy» concept through analyzing the content of the category in question. The public administration approach to understanding the «social policy» concept is also outlined. The article identifies the priority directions of transformations in the EU member states' social policy, which are taking place due to globalization challenges. Based on these areas, the main principles of European social policy are identified, namely: inclusiveness, gender equality, digitalization, support for youth policy development (employment, education), and financial education of citizens. Social policy in such countries as Canada, Germany, China, and Australia is analyzed, and peculiarities of its changes due to the COVID-19 pandemic are considered in the following areas: support for employment, social protection and the unemployed; social support for certain social groups; support for business development. The main means helping to implement the outlined areas are identified, namely: creation of funds to support certain social groups; formation of favorable conditions for lending to small, medium and large businesses; financing of various social programs (providing employment, training, and wage subsidies). The main directions of domestic social policy in the COVID-19 pandemic are also given. Relevant conclusions

on domestic and foreign experience in the implementation of social policy are formed. Further research can be related to the issues of creating a mechanism for an effective social policy implementation.

Keywords: social guarantees, social policy, social protection, social rights.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Drymalovska Khrystyna V. – Candidate of Sciences (Economics), Assistant of the Department of Management and International Business, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: khrystyna.v.drymalovska@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5880-6395>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2030735/khrystyna-drymalovska/>

Scopus Author ID: 57148406200

Bala Rostyslav D. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Trade and Customs Operations, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: rostyslav.d.bala@lpnu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9081-7521>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2031943/>

Вступ. Проникнення глобалізації в усі сфери суспільного життя зумовлює ряд змін, що стосуються, насамперед, економічного стану країн, проявляючись через відмінності їх ресурсного потенціалу, світового ринку праці (посилення міграційних процесів), загострення проблем щодо пошуку оптимальних способів задоволення людських потреб. Під вагогим впливом глобалізаційних викликів сучасне суспільство зіштовхується із низкою протиріч, які вказують на значну ймовірність соціальної незахищеності та невизначеності у майбутньому. В результаті цього постає питання щодо забезпечення розвитку соціальної сфери, яка повинна зосереджуватись на задоволенні фізичних і духовних потреб населення, покращенні умов життя, досягненні високого рівня життя тощо. Важливу роль у вирішенні цього завдання відведено соціальній політиці державі. Саме соціальна політика держави виступає своєрідним важелем щодо визначення принципів, пріоритетів, напрямів розвитку соціальної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей поступового процесу формування ефективної соціальної політики країн, а також трактування цього поняття відображено у працях таких науковців, як Мостепанюк А. [1], Кучин С., Гончаренко Т. [2], Вітер І. [3], Кирилко Н., Тимошенко В. [4], Чанишева Г. [5], Жеребило І. [6], Сімкіна О. [7]. Заслужують на увагу також наукові праці, присвячені виокремленню напрямів соціальної політики країн світу [8–13]. З огляду на актуальність цієї проблематики постає питання щодо ідентифікування сутності поняття «соціальна політика», порівняння вітчизняного та закордонного досвіду провадження соціальної політики в умовах COVID-19.

Мета роботи полягає у вивченні й аналізованні вітчизняного та закордонного досвіду провадження соціальної політики (сутність поняття, основні моделі, напрями).

Результати. Зародження та подальший розвиток соціальної політики країн є результатом впливу історичних перетворень соціально-економічного та політичного характеру. До початку Другої світової війни економічні дослідження стосувались, насамперед, вивчення сутності соціального добробуту, його впливу на економічне зрос-

тання держави. В результаті поглиблення несприятливих наслідків Індустріальної революції (безробіття, соціальні суперечності, проблеми бідності) величезного значення набуває роль державного сектора у забезпеченні соціальної підтримки населення з метою накопичення капіталу, що зумовило б задоволення матеріальних і соціальних потреб. Відповідно до цього виникає макроекономічна теорія, основні положення якої заперечують саморегульованість економічної системи та вплив умов вільного ринку на забезпечення економічної рівноваги. Водночас у теорії наведено заходи (зниження ставки позичкового процента, зростання бюджетних витрат держави, передача частини національного доходу малозабезпеченим громадянам), які сприятимуть економічному зростанню держави, через підвищення загального попиту. Описані заходи передбачають формування спонукальних мотивів до розвитку підприємництва, закупівлі товарів і послуг за кошти державного бюджету, встановлення розміру державної соціальної допомоги, впровадження прогресивної системи оподаткування. Після Другої світової війни дослідження науковців змістилися в сторону соціальної ринкової економіки, яка ґрунтувалась на принципах вільної конкуренції, відкритості ринку, соціального вирівнювання тощо. Згодом науковці та політики підтвердили негативний вплив глобалізаційних викликів на рівень соціального захисту населення [1]. Як бачимо, виклики глобалізації безпосередньо впливають на поступовий процес формування ефективної соціальної політики країн.

Існують різні тлумачення поняття «соціальна політика». Її вважають інструментом збереження цілісності та суверенності держави із отримання загальної сукупності переваг: об'єднання суспільства, підвищення якості і рівня життя, забезпечення соціальної відповідальності, сталого розвитку, налагодження взаємовигідних відносин між регіонами [2]. Соціальну політику розглядають як «комплекс соціально-економічних заходів держави, підприємств, організацій, спрямованих на послаблення нерівності в розподілі доходів і майна, на захист населення від безробіття, підвищення цін, знецінення трудових заощаджень тощо» [3]. Кирилко Н. та Тимошенко В. пропонують таке визна-

чення соціальної політики «система програм, служб і заходів, спрямованих на забезпечення матеріальних і культурних потреб та збереження соціального становища населення в цілому» [4]. Дослідження соціальної політики Чанишевою Г. І. ґрунтується на політичному та соціальному аспектах. Внаслідок цього соціальну політику ідентифікує як «систему заходів, спрямованих на здійснення соціальної функції держави, забезпечення соціальних, культурних прав та інтересів, соціального благополуччя людини на всіх етапах її життєдіяльності» [5]. У науковій праці [6] виокремлено такі підходи тлумачення соціальної політики:

організаційно-цільовий, об'єктно-суб'єктний, процесно-діяльнісний, системно-структурний, історичний. Поєднуючи ці підходи, Жеребило І. В. ідентифікує соціальну політику держави як сукупність заходів відповідного спрямування, за допомогою яких можна вирішити проблеми соціальної сфери, зумовлюючи тим самим оптимальне середовище для забезпечення розвитку кожного члена суспільства в умовах соціальної нерівності, недостатності ресурсів [6]. Виділяють ще один цікавий підхід до змістового наповнення досліджуваного поняття, а саме державно-управлінський (рис. 1).

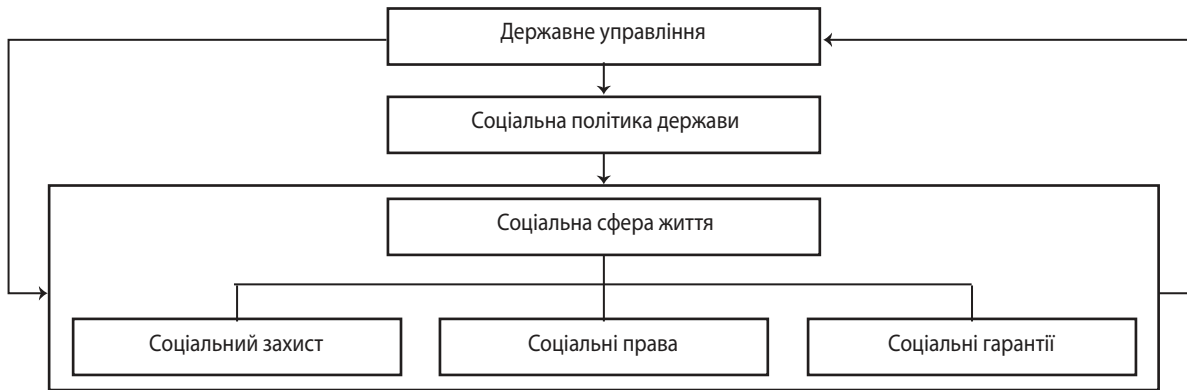

Рис. 1. Державно-управлінський підхід до розуміння поняття «соціальна політика»

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

Відповідно до наведеного підходу соціальну політику вважають частиною державного управління. Своєю чергою, об'єктом соціальної політики держави є соціальна сфера життя, яка зазнає впливу зі сторони держави через соціальний захист, соціальні гарантії та соціальні права. Звідси випливає, що в зміст досліджуваного поняття закладено побудову, підтримку, розширення відносин між соціальними групами населення та всередині них через забезпечення оптимальних умов життєдіяльності, які супроводжуватимуться позитивними змінами, а саме: задоволення потреб, досягнення вищого рівня життя членів суспільства, створення соціальних гарантій [7].

Водночас порівняно з попередніми підходами до розуміння соціальної політики пропонуємо ідентифікувати вказане поняття таким чином: комплекс розроблених і реалізованих програм і заходів (фінансових, соціально-економічних, нормативно-правових, організаційних) зі сторони державного та приватного сектора з метою формування оптимального соціального середовища на основі забезпечення соціального захисту, гарантій, прав.

Проведення дослідження щодо рівня участі держави у формуванні соціальної стабільності, захисту членів суспільства, вибір тих чи інших методів впливу на здійснення соціальних процесів спонукає науковців до виокремлення таких моделей соціальної політики: ліберальна, консервативна, соціал-демократична, південно-європейська. Внаслідок порівняння цих моделей відслідковується певна схожість напрямів державної соціальної політики щодо: забезпечення повної зайнятості, мінімізації нерівномірного розподілу доходу, надання якісних послуг у сфері освіти, медицині, зумовлюючи сталий економічний розвиток [6; 8].

Зміни в економічному, соціальному, технічному, екологічному та демографічному просторі в умовах глобалізації негативно позначилися на стані соціальної політики країн ЄС. Внаслідок цього Європейська комісія запропонувала напрями трансформації державної соціальної політики країн ЄС (табл. 1).

Як бачимо, вищенаведені напрями трансформації державної соціальної політики країн ЄС виникли під впли-

Таблиця 1

Пріоритетні напрями трансформації державної соціальної політики країн ЄС в умовах глобалізаційних викликів [9]

№ з/п	Напрями	Заходи реалізації визначених напрямів
1	2	3
1	Підвищення рівня зайнятості населення похилого віку	Із впливом технічного прогресу та зміни вимог до кваліфікації працівників виникає потреба у формуванні висококваліфікованого людського потенціалу через організування сучасних форм навчання (семінари, тренінги, майстер-класи, курси тощо)

1	2	3
2	Впровадження цифрового документообігу	Розроблення та впровадження відповідних заходів щодо захисту даних на персональному, державному, комерційному рівнях
3	Забезпечення інклюзивності	Реалізація заходів, пов'язаних із забезпеченням доступу до отримання освіти, соціальних послуг, пристосування об'єктів інфраструктури, державних, приватних установ до особистих потреб кожного члена суспільства
4	Забезпечення гендерної рівності	Усунення гендерної дискримінації в оплаті праці, сприяння розвитку підприємництва серед жінок, набуття нових компетенцій, навиків, знань жінками, можливість отримання відпустки по догляду за дитиною як жінками, так і чоловіками
5	Сприяння зайнятості молоді	З впливом екологізації виробництва та цифрової трансформації зосереджено увагу на освіті та тренуванні молоді, що зумовить економічну стабільність у майбутньому. Внаслідок цього країнами ЄС сформовано низку заходів щодо спонукання молоді до ринку праці: працевлаштування; сприяння продовженню навчання; тимчасове працевлаштування на посаду помічника; скерування на стажування
6	Попередження та зменшення заборгованості домогосподарств	Спрямування зусиль на формування вигідних умов кредитування домогосподарств, підвищення фінансової грамотності населення, надання фінансової допомоги безробітним, пенсійне забезпечення громадян похилого віку, отримання домогосподарствами консультаційних послуг пов'язаних із ефективним управлінням фінансовою заборгованістю
7	Підвищення добробуту зайнятого населення	Розрахунок величини мінімальної заробітної плати з урахуванням прожиткового мінімуму

вом чинників різного спрямування. Відповідно зазначені трансформаційні напрями розкривають принципи європейської соціальної політики. Такими основними принципами можна вважати: інклюзивність, гендерну рівність, цифровізацію, підтримку розвитку молодіжної політики (зайнятість, освіченість), фінансову освіченість громадян.

Своєю чергою, напрями соціальної політики України стосуються, зокрема: проведення екологічної політики; підтримки сімей, материнства, дитинства; спрямування фінансових ресурсів на розвиток освіти, науки, культури; захисту інтелектуального потенціалу суспільства; надання допомоги безробітним; підвищення кваліфікації осіб, що втратили роботу тощо [10].

Виникнення надзвичайної ситуації, що пов'язано із COVID-19, зумовило посилення нерівності між країнами і всередині них з позиції соціально-економічного становища громадян, впливу кризи, рівня захисту від ризиків. Тобто уряди держав були змушені розробити та впровадити низку заходів у різних напрямках внутрішньої політики – фінансової, грошово-кредитної, соціальної. Насамперед, поставлені завдання стосувалися розвитку бізнесу, підтримки рівня зайнятості, охорони здоров'я населення через взаємодію центральних і регіональних урядів [11; 12]. На прикладі Канади, Німеччини, Китаю, Австралії розглянемо особливості змін їх соціальної політики в умовах COVID-19 (табл. 2).

Таблиця 2

Особливості соціальної політики країн в умовах COVID-19 [12]

№ з/п	Країни	Особливості соціальної політики
1	2	3
1	Канада	<p>Підтримка зайнятості, соціальний захист зайнятих і безробітних: матеріальна допомога працівникам, які втратили дохід через COVID-19, на термін до 4 місяців в розмірі 2000 канадських доларів на місяць; роботодавцям надана можливість отримання з бюджету надзвичайної субсидії на заробітну плату (CEWS) на термін до 12 тижнів; можливість отримання оплачуваної відпустки по тимчасовій непрацездатності, для догляду за хворими і відпустки, пов'язаного з критично небезпечними захворюваннями працівниками приватного сектора; надано право на отримання допомоги по страхуванню зайнятості працівникам, які хворі або перебувають на карантині</p> <p>Соціальна підтримка окремих соціальних груп населення: створення Фонду підтримки громад корінного населення для задоволення першочергових потреб; збільшення субсидій для придбання необхідних товарів і продуктів харчування; підтримка корінних жителів, які продовжують навчання після закінчення середньої школи; надана одноразова неоподатковувана виплата для покриття збільшених витрат, викликаних COVID-19, людям похилого віку; надання допомоги в межах програми «Нові горизонти для літніх людей»; надання матеріальної допомоги студентам з обмеженими можливостями; тимчасова відстрочка виплати відсотків за студентськими й учнівськими кредитами</p>

Закінчення табл. 2

1	2	3
		Підтримка бізнесу: збільшення обсягу кредитів малому, середньому і великому бізнесу; створення Фонду надзвичайного фінансування роботодавців для короткострокового фінансування найбільших підприємств для захисту робочих місць і ймовірного банкрутства
2	Німеччина	Підтримка зайнятості, соціальний захист зайнятих і безробітних: полегшення вимог щодо отримання базового доходу особами, які зайняті пошуком роботи; отримання права на отримання одноразової екстреної допомоги від федерального уряду малими підприємствами та приватними підприємцями; продовження терміну виплати допомоги по безробіттю на три місяці тощо.
		Підтримка сімей з дітьми: виплата компенсації батькам з дітьми у віці до 12 років, які не можуть працювати через закриття дитячих садків і шкіл у результаті пандемії
		Підтримка бізнесу й економіки: спрямування 130 млрд євро на економічне відновлення країни через стимулювання споживання, а також приватних і державних інвестицій, особливо в зелені і цифрові технології; реалізація програми фінансової підтримки екологічно сприятливих виробництв; фінансування програми будівництва соціального житла, покриття втрат по корпоративних податках, додаткові субсидії з державного бюджету для компенсації втрат громадського транспорту внаслідок зниження кількості перевезень пасажирів в умовах пандемії
3	Китай	Підтримка зайнятості, соціальний захист зайнятих і безробітних: надання послуг з працевлаштування з метою сприяння зайнятості основних груп населення (студентів, демобілізованих військовослужбовців, працівників-мігрантів, інвалідів та ін.); спрощення вимог до постійного місця проживання в багатьох великих містах працівників-мігрантів; гарантування отримання основних суспільних послуг незареєстрованими мешканцями міст; організування процесу надсилання заяв на отримання страховки по безробіттю в режимі онлайн; запровадження безкоштовної онлайн-програми професійного навчання з метою забезпечення зайнятості, підвищення життєвого рівня населення
		Підтримка зайнятості через бізнес: мінімізація звільнень в умовах пандемії через відшкодування підприємствам реального сектора внесків на страхування співробітників від безробіття; забезпечення діяльності суб'єктів малого, середнього підприємництва через зменшення величини податків, надання кредитів на вигідних умовах
		Підтримка відповідного рівня доходності та споживання населення: соціальна підтримка населення полягає у наданні субсидій на придбання життєво необхідних товарів і послуг; особи з низьким рівнем доходності отримали право на відстрочення виплати внесків на соціальне страхування
4	Австралія	Підтримка зайнятості, соціальний захист зайнятих і безробітних: фінансування програм JobTrainer (перша частина спрямована на забезпечення зайнятості осіб, які проходять професійне навчання або стажування, шляхом субсидіювання їх заробітної плати; друга частина – виділення додаткових коштів для фінансування курсів професійної освіти і навчання випускників шкіл і осіб, які шукають роботу) та JobKeeper (збереження робочих місць через надання допомоги підприємствам та некомерційним організаціям з метою виплати заробітної плати співробітникам)
		Соціальна підтримка окремих соціальних груп: спрямування 1,6 млрд австр. дол. на забезпечення послуг по догляду за дітьми; право громадян, які шукають роботу, на отримання матеріальної допомоги; зниження урядом мінімальних вимог до внесків у систему накопичувальних пенсій
		Підтримка у сфері охорони здоров'я і соціального обслуговування: пакет заходів підтримки в умовах пандемії COVID-19 для організацій, що надають послуги з догляду за людьми похилого віку, покликаної забезпечити безперервність їх роботи; пакет медичних послуг вартістю 2,4 млрд австр. дол. – забезпечення підтримки всіх австралійців, включаючи вразливі групи населення (літні, люди з хронічними захворюваннями) і корінні народи, в рамках первинної медико-санітарної допомоги, догляду за людьми похилого віку тощо
		Підтримка населення і бізнесу у фінансовій сфері: сформовано низку пакетів додаткових фінансових заходів для підтримки доходів домогосподарств; впровадження комплексного пакета заходів щодо зниження вартості запозичень для домашніх господарств і підприємств тощо
		Підтримка бізнесу й економіки: підтримка малого та середнього бізнесу, а також некомерційних організацій (надання роботодавцям субсидій по виплаті заробітної плати стажерам); підтримка та створення додаткових робочих місць завдяки програмі житлового будівництва; спрямування фінансових ресурсів у лісову промисловість, сферу культури

Вітчизняний досвід провадження соціальної політики у період карантину полягає у виокремленні таких напрямів:

- надання житлових субсидій;
- скасування штрафних санкцій щодо заборгованості по оплаті житлово-комунальних послуг;
- підвищення величини допомоги по безробіттю;
- спрощення процедури отримання щодо отримання допомоги по безробіттю;
- надання фінансової допомоги по частковому безробіттю;
- додаткова програма щодо підтримки сімей з дітьми (допомогу могли отримати ФОПи першої та другої групи платників єдиного податку, а також зареєстровані безробітні);
- одноразова фінансова допомога громадянам похилого віку;
- набуло поширення впровадження чат-ботів у месенджерах Telegram і Viber, а також створення шелтерів з метою надання допомоги постраждалим від домашнього насилля [13].

Висновки. Вивчення вітчизняного та закордонного досвіду реалізації соціальної політики дозволяє сформулювати відповідні висновки. Досвід провадження соціальної політики Канади, Німеччини, Китаю, Австралії в умовах COVID-19 характеризується розробленням і впровадженням низки заходів у таких напрямках: підтримка зайнятості, соціального захисту і безробітних; соціальна підтримка окремих соціальних груп населення; забезпечення розвитку бізнесу.

Основними заходами реалізації вказаних напрямів є, насамперед, створення фондів підтримки окремих соціальних груп населення; формування вигідних умов кредитування малого, середнього та великого бізнесу; фінансування програм різного спрямування (зайнятості, навчання, субсидювання заробітної плати) тощо.

Водночас вітчизняний досвід реалізації соціальної політики в умовах COVID-19 свідчить про її поверхневий характер: одноразові виплати; незахищеність вразливих груп населення; незначні суми фінансової допомоги громадянам держави тощо. В результаті цього державному апарату управління доцільно розробити та впровадити низку заходів, які максимально врахують національні інтереси суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мостепанюк А. В. Соціальна політика держави: формування наукових підходів та європейські реалії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2020. № 31 (70). С. 1–8.
2. Кучин С. П., Гончаренко Т. І. Удосконалення державної регіональної соціальної політики в сучасній Україні. *Збірник матеріалів Звітної науково-практичної конференції Луганського національного аграрного університету*. 2020. 26 лютого. С. 242–244.
3. Вітер І. І. Соціальна політика Австралії на початку ХХ сторіччя // Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти (частина І) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 25–26 трав. 2020 р.). Львів, 2020. С. 5–7.
4. Кирилко Н. М., Тимошенко В. Теоретичні аспекти здійснення соціальної політики в Україні // Становлення публічного адміністрування в Україні : матеріали XI Конференції студентів та молодих учених за міжнародною участю (м. Дніпро, 8 трав. 2020 р.). Дніпро, 2020. С. 171–174.
5. Чанишева Г. І. Щодо поняття та цілей соціальної політики. *Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)*, 2020. Т. 2. С. 153–156.
6. Жеребило І. В. Соціальна політика держави як регулятор розвитку соціальної сфери: теоретико-методологічні аспекти. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 283–289.
7. Сімкіна О. В. Змістовне наповнення поняття соціальної політики; державно-управлінський аспект. *Економіка та держава*. 2012. № 11. С. 122–125.
8. Мостепанюк А. В. Взаємозв'язок між соціальною політикою та рівнем суспільного добробуту країн Європейського Союзу // Адміністративно-територіальні vs економічно-просторові кордони регіонів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19–20 берез. 2020 р.). Київ : КНЕУ, 2020. С. 173–177.
9. Мостепанюк А. В. Трансформація європейської соціальної політики в умовах глобалізації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 1 (67). С. 7–10.
10. Євтушенко Н. М., Виноградня В. М., Малишко В. В. Соціальний захист населення України в контексті соціальної політики держави та інтеграційних процесів. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. 39. С. 87–93.
11. The role of social policies in times of Covid-19. URL: <https://eurososial.eu/en/bitacora/el-papel-de-las-politicas-sociales-en-tiempos-de-covid-19/>
12. Социальная политика в зарубежных странах в условиях пандемии. URL: <https://ac.gov.ru/uploads/2-Publications/social/social.2020.3.pdf>
13. Коронавірус і соціальний захист: між реформою і кризою. URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/koronavirus-i-sotsialnyi-zakhyst-mizh-reformoiu-i-kryzoiu>

REFERENCES

- Chanysheva, H. I. "Shchodo poniattia ta tsilei sotsialnoi polityky" [Regarding the Concept and Goals of Social Policy]. *Pravove zhyttia suchasnoi Ukrainy*, vol. 2. Odesa, 2020. 153-156.
- "Koronavirus i sotsialnyi zakhyst: mizh reformoiu i kryzoiu" [Coronavirus and Social Protection: Between Reform and Crisis]. <https://cedos.org.ua/uk/articles/koronavirus-i-sotsialnyi-zakhyst-mizh-reformoiu-i-kryzoiu>
- Kuchyn, S. P., and Honcharenko, T. I. "Udoskonalennia derzhavnoi rehionalnoi sotsialnoi polityky v suchasni Ukraini" [Improving the State Regional Social Policy in Modern Ukraine]. *Zbirnyk materialiv Zvitnoi naukovo-praktychnoi konferentsii Luhanskoho natsionalnogo ahrarnoho universytetu*, February 26 (2020): 242-244.
- Kyrylko, N. M., and Tymoshenko, V. "Teoretychni aspekty zdiisnennia sotsialnoi polityky v Ukraini" [Theoretical Aspects of Social Policy Implementation in Ukraine]. *Stanovlennia publichnoho administruvannia v Ukraini*. Dnipro, 2020. 171-174.
- Mostepaniuk, A. V. "Sotsialna polityka derzhavy: formuvannia naukovykh pidkhodiv ta yevropeiski reali" [Social Policy of the State: Formation of Scientific Approaches and European Realities]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnogo universytetu imeni V. I. Veradskoho*, no. 31(70) (2020): 1-8.

Mostepaniuk, A. V. "Transformatsiia yevropeiskoi sotsialnoi polityky v umovakh hlobalizatsii" [Transformation of European Social Policy in the Context of Globalization]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 1(67) (2020): 7-10.

Mostepaniuk, A. V. "Vzaiemozviazok mizh sotsialnoi politykoiu ta rivnem suspilnoho dobrobutu krain Yevropeiskoho Soiuzu" [The Relationship between Social Policy and the Level of Social Welfare of the European Union]. *Administrativno-terytorialni vs ekonomichno-prostorovi kordony rehioniv*. Kyiv: KNEU, 2020. 173-177.

"Sotsialnaya politika v zarubezhnykh stranakh v usloviyakh pandemii" [Social Policy in Foreign Countries in the Context of a Pandemic]. <https://ac.gov.ru/uploads/2-Publications/social/social.2020.3.pdf>

Simkina, O. V. "Zmistovne napovnennia poniattia sotsialnoi polityky; derzhavno-upravlinskyi aspekt" [Content of the Concept of Social Policy; Public Administration Aspect]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 11 (2012): 122-125.

"The role of social policies in times of Covid-19". <https://eurososial.eu/en/bitacora/el-papel-de-las-politicas-sociales-entiempos-de-covid-19/>

Viter, I. I. "Sotsialna polityka Avstralii na pochatku XX storichchia" [Australian Social Policy in the Early XX Century]. *Praktychni ta teoretychni pytannia rozvytku nauky ta osvity (part I)*. Lviv, 2020. 5-7.

Yevtushenko, N. M., Vynohradnia, V. M., and Malysheko, V. V. "Sotsialnyi zakhyst naseleennia Ukrainy v konteksti sotsialnoi polityky derzhavy ta intehratsiinykh protsesiv" [Social Protection of the Population of Ukraine in the Context of Social Policy of the State and Integration Processes]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 39 (2018): 87-93.

Zherebylo, I. V. "Sotsialna polityka derzhavy yak rehuliator rozvytku sotsialnoi sfery: teoretyko-metodolohichni aspekty" [Social Policy of the State as a Regulator of Social Sphere Development: Theoretical and Methodological Aspects]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2020): 283-289.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2021 р.